

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων &
ΕΣΠΑ

Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑ

Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

Αθήνα, 21-12-2023

Αριθ. Πρωτ. : 124119 - 21-12-

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1483

Ταχ. Δ/νση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
105 63, Αθήνα
Πληροφορίες: Δ. Ζαραλίδου
Τηλέφωνο: 210 3742079
Email: dzaralidou@mnec.gr

Προς : Διαχειριστική Αρχή ΕΣΠΑ «Δίκαιη
Αναπτυξιακή Μετάβαση»
Κοραή 4, Τ.Κ. 105 64, Αθήνα
e-mail: vdertilis@mou.gr
m.pragiati@mou.gr
mkarava@mou.gr

ΘΕΜΑ: Διατύπωση γνώμης σχετικά με την υποβληθείσα Πρόσκληση με τίτλο
«Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του εργατικού δυναμικού για τη
δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο»

Σχετ: Το απεσταλμένο στις από 14-12-2023 ηλεκτρονικό μήνυμά σας και τα συνημμένα
σε αυτό έγγραφα (Α.Π. εισ. ΕΥΚΕ-ΧΕ 1483/14-12-2023)

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού, στο οποίο επισυνάπτονται

- 1ο. Η με Α.Π. 164/13-12-2023 επιστολή της Διαχειριστικής Αρχής ΕΣΠΑ «Δίκαιη
Αναπτυξιακή Μετάβαση» προς την ΕΥΚΕ-ΧΕ, με θέμα «Αποστολή σχεδίου
πρόσκλησης για διατύπωση γνώμης»,
- 2ο. Το σχέδιο της Πρόσκλησης με Κωδικό 4.1.3 και Α/Α ΟΠΣ 6432 με τίτλο
«Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του εργατικού δυναμικού για τη δίκαιη
μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο»,

η Διαχειριστική Αρχή ΕΣΠΑ «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» ζητά την άποψη της ΕΥΚΕ-ΧΕ,
αναφορικά με την υπαγωγή ή μη στο καθεστώς των Κρατικών Ενισχύσεων της ανωτέρω

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόσκλησης «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του εργατικού δυναμικού για τη δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο».

Λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επισημαίνονται τα εξής:

1. Στην υποβληθείσα Πρόσκληση προβλέπεται ότι, η παρούσα δράση επικεντρώνεται σε δύο κυρίως κατηγορίες παρεμβάσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο της 4ης Προτεραιότητας του Προγράμματος και συγκεκριμένα:

- Στην κατηγορία παρέμβασης 2 «Πρώθηση της απασχόλησης», ιδίως όσον αφορά στην υλοποίηση στοχευμένων δράσεων **για ανέργους, μακροχρόνια ανέργους**, κυρίως μέσα από προγράμματα επαγγελματικής συμβουλευτικής/κατάρτισης σε δεξιότητες που σχετίζονται με το νέο υπόδειγμα της περιφερειακής οικονομίας, δίνοντας έμφαση σε πράσινες & ψηφιακές δεξιότητες και πρώθησης της επιχειρηματικότητας στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας, ιδίως στον τομέα των ΑΠΕ, των ΤΠΕ, της κυκλικής οικονομίας και του περιβάλλοντος.

- Στην κατηγορία παρέμβασης 3 «Αναβάθμιση δεξιοτήτων & επανακατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού», ιδίως όσον αφορά στην **αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού** και την καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων σε τομείς όπως οι ΑΠΕ, οι ΤΠΕ, οι περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις & η κυκλική οικονομία και σε λοιπές βιομηχανικές ειδικότητες, βάσει των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν.

Το σύνολο των ωφελούμενων της δράσης σε ενέργειες που θα αναπτυχθούν στο πλαίσιο των ως άνω κατηγοριών παρέμβασης ανέρχεται συνολικά σε 4.000, εκ των οποίων:

- **3.000 θα είναι άνεργοι**, που κατανέμονται ως εξής:

- 2.250 (75%) στις περιοχές παρέμβασης της περιφέρειας Δ. Μακεδονίας
- 750 (25%) στις περιοχές παρέμβασης (Δ. Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Γορτυνίας και Οιχαλίας) της περιφέρειας Πελοποννήσου.

- **1.000 θα είναι εργαζόμενοι** που απασχολούνται σε επισφαλείς θέσεις εργασίας, σε επαγγέλματα και ειδικότητες όπου διαπιστώνεται σημαντική αναγκαιότητα σε reskilling ή/και σε επιχειρήσεις με φθίνουσα οικονομική δραστηριότητα, λόγω αλλαγών και αναδιαρθρώσεων του παραγωγικού μοντέλου των περιοχών παρέμβασης, και οι οποίοι κατανέμονται ως εξής:

- 750 (75%) στις περιοχές παρέμβασης της περιφέρειας Δ. Μακεδονίας
- 250 (25%) στις περιοχές παρέμβασης (Δ. Μεγαλόπολης, Τρίπολης, Γορτυνίας και Οιχαλίας) της περιφέρειας Πελοποννήσου.

Στο πλαίσιο της δράσης προβλέπεται η ανάπτυξη ενός δικτύου δομών Ενδυνάμωσης του Ανθρώπινου Δυναμικού, που θα συνεργάζονται συστηματικά με τα υπό σύσταση Κέντρα Ανάπτυξης δεξιοτήτων και Απασχόλησης των περιοχών ΔΑΜ, με τα κατά τόπους Εργατικά Κέντρα και Ομοσπονδίες Εργαζομένων, καθώς και τις επαγγελματικές ενώσεις εργοδοτών των περιοχών

παρέμβασης.

Οι λειτουργίες και οι παρεχόμενες υπηρεσίες του δικτύου δομών ενδυνάμωσης του ανθρώπινου δυναμικού αφορούν στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πρόδρομων ενεργειών ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης.

Στο συνολικό κόστος των προγραμμάτων κατάρτισης ανέργων και εργαζομένων προβλέπεται καταβολή επιδομάτων και κάλυψη των αναγκών μετακίνησης των ωφελομένων.

Η Δράση θα υλοποιηθεί μέσω ενιαίας διαγωνιστικής διαδικασίας σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων (Ν.4412/2016), όπως ισχύει και με ίδια μέσα.

Δικαιούχοι της δράσης είναι Θεσμικοί Κοινωνικοί Εταίροι και τα Ινστιτούτα αυτών.

Ο **συνολικός προϋπολογισμός** της Πρόσκλησης ανέρχεται σε **21.184.000,00 €**.

2. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και με βάση την περιγραφή του αντικειμένου της Πρόσκλησης, για να καλυφθεί επαρκώς το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων, πρέπει στα «Έχοντας υπόψη» (σε συνέχεια των υπό στοιχείων 21 μέχρι και 28) να προστεθούν τα ακόλουθα έγγραφα:

- ✓ Η Απόφαση της Επιτροπής της 20ης Δεκεμβρίου 2011 για την εφαρμογή του άρθρου 106 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις κρατικές ενισχύσεις, υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2021/21/ΕΕ).
- ✓ Η Ανακοίνωση της Επιτροπής, σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην αντιστάθμιση για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος (2021/C8/02).
- ✓ Ο Κανονισμός 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.
- ✓ Ο Κανονισμός 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος.

3. Σύμφωνα με το **άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ**, ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως.

Από τη νομολογία προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εφαρμογής των σχετικών με τον ανταγωνισμό διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, **η έννοια της επιχείρησης** περιλαμβάνει κάθε φορέα, ο οποίος ασκεί οικονομική δραστηριότητα, **ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος που τον διέπει** και του τρόπου χρηματοδότησής του, του κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα του. Όσον αφορά την ύπαρξη οικονομικής δραστηριότητας το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι **κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα**. Το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα ορίσει ως «επιχειρήσεις» τις οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους.

4. Οι δράσεις επαγγελματικής συμβουλευτικής/κατάρτισης αφορούν **ανέργους και εργαζομένους**.

Στην Πρόσκληση «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του εργατικού δυναμικού για τη δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο», **εφόσον οι Δικαιούχος προβεί για το σύνολο του Π/Υ Της Πρόσκλησης, στην επιλογή Αναδόχων μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας**, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού), δύναται να θεωρηθεί ότι οι ανωτέρω δράσεις **δεν ενέχουν στοιχεία κρατικών ενισχύσεων**.

5. Ωστόσο, επισημαίνεται ότι οι υπηρεσίες συμβουλευτικής και κατάρτισης **ανέργων** συνιστούν οικονομική δραστηριότητα. Εναλλακτικά, βάσει όμως των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους και καθότι αφορούν στην πρόσβαση ή/και επανένταξη στην αγορά εργασίας, σε περίπτωση μη εφαρμογής της **ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας**, όπως περιγράφεται ανωτέρω στην ενότητα 4 της παρούσας, **δύνатаι να χαρακτηρισθούν ως Υπηρεσίες Γενικού οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)**, καθώς εκπληρώνεται μία Υποχρέωση Δημόσιας Υπηρεσίας (Public Service Obligation), σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 106 της ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το με Α.Π. 31523/ΕΥΚΕ 446/19-3-2018 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα «Ζητήματα ενισχύσεων σε δράσεις συμβουλευτικής κατάρτισης-πιστοποίησης σε ανέργους», η χρηματοδότηση

της παροχής υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης, επαγγελματικής κατάρτισης και πιστοποίησης σε ανέργους πρέπει να εξετάζεται, εάν συνιστά είτε συμβιβάσιμη ενίσχυση που απαλλάσσεται της κοινοποίησης, με βάση τα προβλεπόμενα στην **Απόφαση 2012/21/ΕΕ περί ΥΓΟΣ**, είτε ενίσχυση, που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του **Κανονισμού 2023/2832** της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις **ήσσονος σημασίας** οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν **υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος**, ο οποίος πλέον αντικαθιστά τον Κανονισμό (ΕΕ) 360/2012.

6. Το εν λόγω σχέδιο Πρόσκλησης, αφορά και **μακροχρόνια ανέργους**, κυρίως μέσα από προγράμματα επαγγελματικής συμβουλευτικής/κατάρτισης σε δεξιότητες, που σχετίζονται με το νέο υπόδειγμα της περιφερειακής οικονομίας, δίνοντας έμφαση σε πράσινες & ψηφιακές δεξιότητες και προώθησης της επιχειρηματικότητας στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας, ιδίως στον τομέα των ΑΠΕ, των ΤΠΕ, της κυκλικής οικονομίας και του περιβάλλοντος. Επισημαίνεται ότι, κατά την αξιολόγηση των προτάσεων που θα υποβληθούν, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε επιμέρους δράσεις που δύναται να μην εμπίπτουν στο θεσμικό πλαίσιο των ΥΓΟΣ. Σημειώνεται ότι **οι καταρτιζόμενοι άνεργοι** μετά το πέρας της δράσης πρέπει να παραμένουν άνεργοι, με πιο πολλά εφόδια ασφαλώς για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας, αλλά σε κάθε περίπτωση άνεργοι. Εάν για παράδειγμα ένα από τα αντικείμενα θεωρητικής κατάρτισης, οι εξειδικευμένες επαγγελματικές δεξιότητες, επεκταθούν προς βοήθεια για δημιουργία επιχείρησης ή/και επεκταθούν σε υπηρεσίες mentoring/coaching, και οι ωφελούμενοι προβούν σε έναρξη επιχειρηματικής δραστηριότητας κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης και πριν την ολοκλήρωσή της, τότε οι υπηρεσίες αυτές δεν δύναται να χαρακτηριστούν ως ΥΓΟΣ, αφού στην ουσία ενισχύουν και καταλήγουν σε επιχειρηματική δραστηριότητα (έναρξη αυτό-απασχόλησης) και συνεπώς οι εν λόγω απαιτούμενες δαπάνες θα πρέπει να χορηγηθούν ως ενίσχυση προς τις δημιουργηθείσες επιχειρήσεις **στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831** της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις **ενισχύσεις ήσσονος σημασίας**, ο οποίος πλέον αντικαθιστά τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου του 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας ("De Minimis").

7. **Αναφορικά με την κατάρτιση των εργαζομένων**, οι σχετικές υπηρεσίες συμβουλευτικής και κατάρτισης συνιστούν επίσης οικονομική δραστηριότητα, καθώς υφίσταται μία πλήρως απελευθερωμένη αγορά και υπάρχουν και άλλες οικονομικές οντότητες που προτίθενται και δύναται να παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες.

Πρωταρχικά λοιπόν, δύναται να σημειωθεί ότι, οι εργαζόμενοι οι οποίοι θα είναι οι αποδέκτες της κατάρτισης, ως ωφελούμενοι της δράσης, δεν αποτελούν «επιχειρήσεις» και συνεπώς δεν υφίσταται ως προς αυτούς η έννοια των κρατικών ενισχύσεων.

Προκειμένου να καθοριστεί, εάν οι ανωτέρω οι σχετικές υπηρεσίες συμβουλευτικής και κατάρτισης για **τους εργαζομένους** που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης σε κάθε πιθανό επίπεδο απόκτησης οφέλους:

- α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
- β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
- γ) επιλεκτική μεταχείριση και
- δ) νόθευση του ανταγωνισμού και επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές.

Εφόσον κριθεί ότι πράγματι υφίστανται κρατικές ενισχύσεις πρέπει αυτές να καταστούν συμβιβάσιμες με τους κείμενους κανόνες, με την χρήση της εργαλαιοθήκης που έχει διαθέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την εφαρμογή του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

Στο εν λόγω σχέδιο Πρόσκλησης, που αφορά τις υπηρεσίες συμβουλευτικής και κατάρτισης για **τους εργαζομένους** απαιτείται η εξέταση σε τρία επίπεδα του δεύτερου κριτηρίου, δηλαδή της **ύπαρξης οικονομικού πλεονεκτήματος**:

- α) Στους Λήπτες-Ωφελούμενους της δράσης
- β) Στους Δικαιούχους
- γ) Στους Αναδόχους των υπηρεσιών Συμβουλευτικής και Κατάρτισης.

α) Οι Λήπτες-Ωφελούμενοι της δράσης, είναι **εργαζόμενοι**, των οποίων η κατάρτιση αφορά στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων τους και την καλλιέργεια νέων δεξιοτήτων σε τομείς όπως οι ΑΠΕ, οι ΤΠΕ, οι περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις & η κυκλική οικονομία και σε λοιπές βιομηχανικές ειδικότητες, βάσει των επενδύσεων που θα πραγματοποιηθούν. Οι εργαζόμενοι, όπως προαναφέρθηκε, δεν θεωρούνται οι ίδιοι «επιχειρήσεις» και, επομένως, δεν εφαρμόζονται ως προς αυτούς οι κανόνες κρατικών ενισχύσεων.

Όσον αφορά τις επιχειρήσεις, όπου απασχολούνται οι εργαζόμενοι, θα μπορούσε να προκύψει πλεονέκτημα προς τις **επιχειρήσεις**, τους εργοδότες των εκπαιδευόμενων εργαζομένων, **μόνο εάν**, εκ των προτέρων, οι καταρτίσεις σχεδιάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να **ωφελούνται ειδικώς αναγνωρίσιμες επιχειρήσεις ή όμιλοι επιχειρήσεων**.

Αυτό δεν φαίνεται να ισχύει σε περιπτώσεις γενικής επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία δεν είναι ειδικά προσαρμοσμένη στις ανάγκες συγκεκριμένων επιχειρήσεων, ακόμη και αν η κατάρτιση

αφορά συγκεκριμένο τομέα, **εφόσον** οι δεξιότητες που αποκτώνται με την κατάρτιση είναι επωφελείς για τους εκπαιδευόμενους για πιθανή απασχόληση σε ολόκληρο τον τομέα ή τομείς της οικονομίας και όχι αποκλειστικά επωφελής για συγκεκριμένη εργασιακή σχέση με αναγνωρίσιμη επιχείρηση/επιχειρήσεις.

Ωστόσο, αυτό θα εκτιμηθεί πληρέστερα στο στάδιο της αξιολόγησης της κάθε πρότασης που θα υποβληθεί σε συνέχεια της κρινόμενης Πρόσκλησης.

β) και γ) Ως προς τους Δικαιούχους και Αναδόχους των υπηρεσιών:

Στην Πρόσκληση προβλέπεται «**υλοποίηση μέσω ενιαίας διαγωνιστικής διαδικασίας σύναψης Δημόσιων Συμβάσεων (Ν.4412/2016)**, όπως ισχύει και με **ίδια μέσα**».

Εφόσον, οι δυνητικοί Δικαιούχοι (Θεσμικοί Κοινωνικοί Φορείς και τα Ινστιτούτα αυτών) στο πλαίσιο της ανωτέρω ενότητας 4 της παρούσας,

- ✓ διενεργήσουν διαγωνιστικές διαδικασίες σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου, (ίση μεταχείριση των υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς κατάρτισης του εξωτερικού),
- ✓ αναθέσουν σε άλλες οικονομικές οντότητες (παρόχους) τις προαναφερόμενες υπηρεσίες (εφαρμόζοντας κατ' αναλογία τις διατάξεις περί δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, ώστε να διασφαλίζεται η όσο το δυνατόν καλύτερη λύση με το χαμηλότερο κόστος),
- ✓ δεν αποκλείονται από τις διαγωνιστικές αυτές διαδικασίες, με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης, οποιαδήποτε νομικά πρόσωπα ανταποκρίνονται στα διαγωνιστικά κριτήρια επαγγελματικής επάρκειας και
- ✓ θα καλύπτονται με την χορηγούμενη κρατική χρηματοδότηση παρά μόνον οι δαπάνες των αναδόχων για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών βάσει των τιμών της αγοράς, καθώς και ένα εύλογο κέρδος τους, όπως θα προκύψει από τη διαγωνιστική διαδικασία,

δύναται να υποστηριχθεί ότι το εξεταζόμενο μέτρο δεν είναι ενίσχυση, καθώς εκλείπει το στοιχείο της παροχής οικονομικού πλεονεκτήματος, τόσο σε επίπεδο Δικαιούχων όσο και σε επίπεδο Αναδόχων, δεδομένου, ότι η συνολική διαδικασία διέπεται από τη νομοθεσία για τις Δημόσιες Συμβάσεις.

8. Επειδή, στην Πρόσκληση προβλέπεται «**υλοποίηση και με ίδια μέσα**», **στις περιπτώσεις υλοποίησης** πράξης ή/και μέρους αυτής (υποέργο) **με ίδια μέσα (αυτεπιστασία)**, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν χορηγείται κάποιο οικονομικό πλεονέκτημα στους Δικαιούχους. Για τον λόγο αυτό η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των

παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει αγοραίων τιμών. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στους Δικαιούχους καθ' οιονδήποτε τρόπο και να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος, επίσης δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας των Δικαιούχων, που έχουν υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)).

Επισημαίνεται ότι, προκειμένου η προτεινόμενη δράση να μην εμπίπτει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού, αυτός δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για άσκηση οικονομικών δραστηριοτήτων.

Επίσης συστήνεται η τήρηση χωριστού λογαριασμού, ώστε να αποκλείεται κάθε ενδεχόμενη χρήση του ποσού που δίδεται στον Δικαιούχο για την κάλυψη άλλων δαπανών, πλην αυτών που αφορούν ειδικά τη συγκεκριμένη δράση (παρ. 212 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)), προκειμένου να αποκλειστεί η σταυροειδής επιδότηση ή η μη επιλεξιμότητα δαπανών.

Σε περίπτωση χορήγησης κάποιου οικονομικού πλεονεκτήματος στους Δικαιούχους, τότε δύναται να εφαρμοστεί ο Κανονισμός **2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023**, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας.

9. Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση εφαρμογής

- ✓ **του ανωτέρω Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023**, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις **ενισχύσεις ήσσονος σημασίας**, ή
- ✓ **του Κανονισμού 2023/2832 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023**, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις **ήσσονος σημασίας** οι οποίες χορηγούνται σε επιχειρήσεις που παρέχουν **υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος**,

χρήζει ιδιαίτερης προσοχής ένα πολύ σημαντικό σημείο που ισχύει στο θεσμικό πλαίσιο των κανονισμών ήσσονος σημασίας και αφορά στην ΣΩΡΕΥΣΗ. Εφόσον λοιπόν προκύψει η ανάγκη εφαρμογής των εν λόγω Κανονισμών, κρίνεται αναγκαίο να ληφθεί έγκαιρα ειδική μέριμνα **στο επίπεδο των Δικαιούχων** για τον έλεγχο σώρευσης, καθώς δύναται κάποιος από τους δυνητικούς Δικαιούχους (τους Θεσμικούς Κοινωνικούς Φορείς και τα Ινστιτούτα αυτών), να έχουν κάνει ήδη χρήση των κανονισμών ήσσονος σημασίας (π.χ. για άλλες δράσεις κατάρτισης) και εάν

δεν ληφθεί μέριμνα, ενδεχομένως να προκύψει υπερκάλυψη του μέγιστου ποσού, που δύναται να λάβει ο Φορέας. Υπενθυμίζεται ότι όταν συνυπάρχουν Πράξεις που χρησιμοποιούν και τους δύο κανονισμούς De Minimis [ΕΕ **2023/2831** (ήσσονος) και ΕΕ **2023/2832** (ήσσονος ΥΓΟΣ)], τότε το όριο της σώρευσης είναι οι 750.000 €.

10. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία οι ανωτέρω Δικαιούχοι ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.

11. Υπενθυμίζεται ότι:

✓ Σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ 1162/27.10.2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού.

✓ Για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνονται οι λίστες ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχουν κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ (όπως ισχύει αναλογικά), αντίγραφα των οποίων πρέπει να τηρούνται στο φάκελο της πράξης.

12. Τέλος, σημειώνεται ότι η παρούσα γνωμοδότηση επί της αναφερόμενης Πρόσκλησης «Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ενδυνάμωσης του εργατικού δυναμικού για τη δίκαιη μετάβαση στη μεταλιγνιτική περίοδο» παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση τού υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιαδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή. Εάν οι παρεχόμενες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή

το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με αυτές τις πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος
Εξυπηρέτησης Κοινού και Πρωτοκόλλου

κ.α.α.
ΓΕΝΝΑΙΟΥ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραϊτης

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
- Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
- ΕΥΚΕ - ΧΕ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

